

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Gdańsku

LGD-4101-002-05/2013
P/13/168

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Gdańsku
ul. Wały Jagiellońskie 36, 80-853 Gdańsk
T +48 58 768 36 00, F +48 58 768 36 05
Igd@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/13/168 – „Zagospodarowanie osadów powstających w oczyszczalniach ścieków komunalnych”.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Gdańsku
Kontroler	Zdzisław Stefan Zbierski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 84848 z 10 kwietnia 2013 r. (dowód: akta kontroli, str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego w Gdańsku, ul. Okopowa 21/27, 80-810 Gdańsk (dalej: „Urząd”).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Mieczysław Struk, Marszałek Województwa Pomorskiego. (dowód: akta kontroli, str. 3)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie¹ działania podejmowane przez Marszałka Województwa Pomorskiego w latach 2011-2012, zapewniające poprawność zbiorczych zestawień danych o komunalnych osadach ściekowych oraz rzetelność wojewódzkiej bazy danych, dotyczącej wytwarzania i gospodarowania odpadami wraz z rejestrem udzielanych zezwoleń (dalej: „Baza Danych”) w zakresie dotyczącym komunalnych osadów ściekowych.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Podstawą oceny pozytywnej jest:

- rzetelna weryfikacja przez Urząd rocznych zbiorczych zestawień danych o komunalnych osadach ściekowych oraz podejmowanie skutecznych działań w celu wyegzekwowania od wytwórców takich osadów prawidłowo sporządzonych zestawień,
- prawidłowe prowadzenie Bazy Danych w zakresie wytwarzania i gospodarowania komunalnymi osadami ściekowymi.

Stwierdzona nieprawidłowość, polegająca na niedokonywaniu przez Urząd w 2012 r. aktualizacji danych zawartych w Bazie Danych w formie korekty raportu wojewódzkiego z częstotliwością wymaganą przepisami nie wpłynęła na obniżenie oceny ogólnej.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Zbiорcze zestawienia danych o komunalnych osadach ściekowych

Opis stanu faktycznego

1.1. W okresie objętym kontrolą w Departamencie Środowiska i Rolnictwa Urzędu funkcjonował Referat Polityki Ekologicznej, w skład którego wchodziły: Zespół ds. Wojewódzkiej Bazy Danych o Odpadach oraz Zespół ds. Planów i Programów. Do zadań Referatu należało m.in. prowadzenie postępowań w sprawie wymierzania

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

kary pieniężnej w związku z nieprawidłowościami w prowadzeniu ewidencji odpadów, sporządzaniu i przekazywaniu zbiorczych zestawień danych o odpadach, prowadzenie wojewódzkiej bazy danych, dotyczących wytwarzania i gospodarowania odpadami (Zespół ds. Wojewódzkiej Bazy Danych o Odpadach) oraz sporządzanie sprawozdania z realizacji krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych (Zespół ds. Planów i Programów). Do 21 października 2012 r. w Zespole ds. Wojewódzkiej Bazy Danych o Odpadach zatrudnionych było dwóch, a od 22 października 2012 r. trzech pracowników.

(dowód: akta kontroli, str. 4-13, 100)

1.2. W okresie objętym kontrolą wytwórcy komunalnych osadów ściekowych – zgodnie z art. 37 ust. 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach² (dalej: „ustawa o odpadach”) – mieli obowiązek przekazywać właściwemu marszałkowi województwa w terminie do 15 marca za poprzedni rok kalendarzowy, zbiorcze zestawienia danych o komunalnych osadach ściekowych. Marszałkowi Województwa Pomorskiego ww. zestawienia:

- za 2010 r. złożyło 47 wytwórców, w tym dziewięciu po upływie obowiązującego terminu (z opóźnieniem do jednego miesiąca – sześciu, do trzech miesięcy – jeden, a powyżej sześciu miesięcy – dwóch wytwórców);
- za 2011 r. złożyło 39 wytwórców, w tym siedmiu po upływie obowiązującego terminu (z opóźnieniem do jednego miesiąca – sześciu wytwórców, a powyżej sześciu miesięcy – jeden wytwórca);
- za 2012 r. złożyło 20 wytwórców³, w tym trzech po upływie obowiązującego terminu (z opóźnieniem do jednego miesiąca).

(dowód: akta kontroli str. 14-15)

Z wyjaśnień Kierownika Referatu Polityki Ekologicznej Urzędu wynika, że spadek liczby wytwórców, przekazujących ww. zestawienia (z 47 za 2010 r. do 39 za 2011 r.) spowodowała przede wszystkim zmiana sposobu zagospodarowania komunalnych osadów ściekowych, tj. niezagospodarowywanie ich w sposób określony w art. 43 ustawy o odpadach (liczba wytwórców zobowiązanych do złożenia ww. zestawienia nie jest tożsama z liczbą wytwórców komunalnych osadów ściekowych, ponieważ do jego sporządzenia i przedłożenia zobowiązani są tylko wytwórcy osadów, o których mowa w art. 43 ww. ustawy – proces odzysku R10). Liczba wytwórców odpadów, która złożyła zbiorcze zestawienia danych o rodzajach i ilości odpadów, o sposobach gospodarowania nimi oraz o instalacjach i urządzeniach służących do odzysku lub unieszkodliwiania odpadów w związku z wytworzeniem komunalnych osadów ściekowych (tj. odpadów o kodzie 19 08 05 – ustabilizowane komunalne osady ściekowe) wzrosła z 70 w 2010 r. do 76 w 2011 r. W trakcie weryfikacji zbiorczych zestawień danych o komunalnych osadach ściekowych sprawdzana jest zgodność i spójność informacji w nich zawartych z danymi w zbiorczych zestawieniach danych o rodzajach i ilości odpadów, o sposobach gospodarowania nimi oraz o instalacjach i urządzeniach służących do odzysku lub unieszkodliwiania odpadów, analizuje się również m.in., czy informacje podane w tym drugim zestawieniu nie wskazują na obowiązek przedłożenia jednocześnie zbiorczego zestawienia danych o komunalnych osadach ściekowych.

(dowód: akta kontroli, str. 102-104)

² Dz. U z 2010 r. Nr 185, poz. 1243 ze zm. – uchylona z dniem 23 stycznia 2013 r. przez ustawę z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2013 r., poz. 21).

³ Dane wg stanu zweryfikowanych i wprowadzonych do Bazy Danych na dzień 18 kwietnia 2013 r. zbiorczych zestawień danych o komunalnych osadach ściekowych – wg Kierownika Referatu Polityki Ekologicznej Urzędu pozostałe zestawienia zostaną zweryfikowane i wprowadzone do Bazy do 30 czerwca 2013 r., tj. przed upływem terminu przekazania Ministrowi Środowiska raportu wojewódzkiego (§ 4 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 26 września 2011 r. w sprawie sporządzania raportu wojewódzkiego – Dz. U. Nr 220, poz. 1308).

Ogółem w ww. okresie wytwórcy komunalnych osadów ściekowych, zobowiązani do sporządzania i przekazywania zbiorczych zestawień danych o komunalnych osadach ściekowych, przekazali Marszałkowi Województwa Pomorskiego 123 ww. zestawienia, w tym 26 (tj. 21,1%) po obowiązującym terminie.

(dowód; akta kontroli, str. 14-15)

Kierownik Referatu Polityki Ekologicznej Urzędu wyjaśnił, że ze względu na fakt, iż Marszałek Województwa Pomorskiego nie dysponował pełną listą podmiotów zobowiązanych do składania ww. zestawień, źródłem informacji o niewywiązaniu się z obowiązku ich sporządzenia i złożenia Marszałkowi Województwa Pomorskiego były głównie kontrole, przeprowadzone przez upoważnione instytucje (WIOŚ w Gdańsku, starostów powiatów oraz Marszałka). W przypadkach, gdy w wyniku tych kontroli stwierdzono niewywiązanie się przez dany podmiot z ww. obowiązków, wystosowywano do niego pisemne przypomnienia o obowiązku wynikającym z art. 37 ustawy o odpadach. W wyniku ww. działań otrzymano: za rok 2010 – dwa zestawienia od dwóch podmiotów, a za rok 2011 – dwa zestawienia od jednego podmiotu (łącznie cztery zestawienia od dwóch podmiotów).

(dowód: akta kontroli, str. 16-18)

1.3. Przekazane przez wytwórców komunalnych osadów ściekowych zbiorcze zestawienia danych o komunalnych osadach ściekowych zawierały informacje, o których mowa w art. 37 ust. 2 ustawy o odpadach, tj. nazwisko lub nazwę oraz adres zamieszkania lub siedziby wytwórcy osadu, ilość osadu wytworzonego oraz dostarczonego do stosowania, jego skład i właściwości, rodzaj przeprowadzonej obróbki, nazwisko lub nazwę oraz adres zamieszkania lub siedziby stosujących osady, a także miejsce ich stosowania.

(dowód: akta kontroli, str. 14-15)

Kierownik Referatu Polityki Ekologicznej Urzędu wyjaśnił, że ww. zestawienia weryfikowano w zakresie ich zgodności z obowiązującym wzorem formularza oraz w zakresie ich kompletności, poprawności i spójności. Kompletność weryfikowano sprawdzając czy wypełniono wszystkie elementy zestawienia określone we wzorach formularzy, poprawność – porównując dane z zestawień z danymi wynikającymi z takich zestawień za lata poprzednie, a spójność – porównując dane z zestawień z informacjami zawartymi w zbiorczym zestawieniu danych o rodzajach i ilości odpadów za ten sam rok sprawozdawczy. W przekazywanych zbiorczych zestawieniach danych o komunalnych osadach ściekowych najczęściej pomijano dane, dotyczące miejsca stosowania takich osadów oraz podmiotu władającego nieruchomością gruntową. W takich przypadkach najczęściej kontaktowano się telefonicznie z osobą sporządzającą zestawienie celem ustalenia, czy osady były faktycznie poddawane odzyskowi w sposób określony w art. 43. ust. 1 ustawy o odpadach i zestawienie wymagało uzupełnienia o ww. informacje, czy też nie i tym samym nie było obowiązku sporządzenia takiego zestawienia. W wyniku tych działań, w przypadkach gdy odzysk ww. osadów, polegający na ich stosowaniu w sposób określony w ww. przepisie miał miejsce – podmioty uzupełniały zestawienie poprzez przesłanie jego korekty.

(dowód: akta kontroli, str. 17-18, 21-23)

1.4. W latach 2011-2012 Marszałek Województwa Pomorskiego nie wydawał decyzji, o których mowa w art. 37 ust. 3b ustawy o odpadach, tj. zobowiązujących wytwórców komunalnych osadów ściekowych do korekty sporządzonych przez nich zbiorczych zestawień danych o tych osadach.

(dowód: akta kontroli, str. 14-15)

Z wyjaśnień Kierownika Referatu Polityki Ekologicznej Urzędu wynika, że zgodnie z art. 37 ust. 3b ustawy o odpadach, decyzje takie wydawane są jedynie, gdy

z weryfikacji ww. zestawienia wynika, że informacje w nim zawarte są niezgodne ze stanem faktycznym. W innych przypadkach (stwierdzenie błędnego wypełnienia lub braków i ich nieuzupełnienie lub niepoprawienie w drodze złożenia korekty bez wezwania) wystosowywano wezwania do złożenia korekty na podstawie art. 37 ust. 3a ww. ustawy. Wezwania nie dotyczyły zestawień (za lata 2010-2012) o osadach, wytwarzanych w oczyszczalniach ścieków komunalnych w gminach: Szemud, Somonino, Lębork (miasto) i Chojnice (miasto). W 2012 r. do Wójta Gminy Szemud wystosowano niezwłocznie pismo przypominające o obowiązku sporządzania zbiorczego zestawienia danych przez posiadacza odpadów prowadzącego ich ewidencję. W jego wyniku podmiot ten przekazał ww. zestawienia dla oczyszczalni ścieków w Kielnie za lata 2007-2010 (zestawienia przekazano na skutek przypomnienia, wystosowanego w następstwie informacji uzyskanej w wyniku działań kontrolnych przeprowadzonych przez WIOŚ w Gdańsku).

(dowód: akta kontroli, str. 22-23, 34-49)

1.5. Na terenie województwa pomorskiego w latach 2010-2012 wytworzono i poddano procesom odzysku poniższe ilości komunalnych osadów ściekowych (masa rzeczywista osadów o różnym stopniu uwodnienia):

– w 2010 r. wytworzono 184.714,9 Mg osadów ściekowych, w tym procesom odzysku poddano 155.824,0 Mg osadów, z tego:

- 73.909,3 Mg poddano procesowi recyklingu lub regeneracji substancji organicznych, które nie są stosowane jako rozpuszczalniki, w tym kompostowanie i inne biologiczne procesy przekształcania (R3),
- 35.313,0 Mg poddano procesowi rozpraszania na powierzchni ziemi w celu nawożenia lub ulepszania gleby (R10),
- 46.601,7 Mg poddano procesowi wykorzystania odpadów w całości lub w części innymi działaniami (R14).

Ponadto na składowiskach odpadów niebezpiecznych lub innych niż niebezpieczne (D5) zdeponowano 4.208,1 Mg, a 19.799,0 Mg poddano innym procesom unieszkodliwiania, głównie przez ich termiczne przekształcanie w instalacjach lub urządzeniach zlokalizowanych na lądzie (D10);

– w 2011 r. wytworzono 158.979,7 Mg osadów ściekowych, w tym procesom odzysku poddano 102.097,0 Mg osadów, z tego poddano: procesowi R3 53.075,0 Mg, procesowi R10 – 48.772,0 Mg, a procesowi R14 – 250,0 Mg. Ponadto, za pomocą metody D5 zdeponowano 12.059,3 Mg, a 18.723,0 Mg poddano innym procesom unieszkodliwiania, głównie metodą D10;

– do 21 maja 2012 r. zaewidencjonowano⁴ 99.881,1 Mg osadów ściekowych. Procesom odzysku poddano 60.619,8 Mg osadów, z tego procesowi R3 poddano 27.229,8 Mg, procesowi R10 – 33.099,9 Mg, a procesowi R14 – 290,1 Mg. Dane dotyczące masy osadów zdeponowanych na składowiskach oraz poddanych innym procesom unieszkodliwiania nie zostały w ww. dacie zweryfikowane i wprowadzone do Bazy Danych.

Ponieważ przekazywane Marszałkowi Województwa Pomorskiego w kontrolowanym okresie zbiorcze zestawienia danych w zakresie gospodarowania komunalnymi osadami ściekowymi nie uwzględniały (w treści formularzy) informacji o przyczynach niepoddawania procesom odzysku osadów ściekowych zdeponowanych na składowiskach odpadów niebezpiecznych lub innych niż niebezpieczne (D5), Urząd nie posiadał wiedzy o tych przyczynach.

(dowód: akta kontroli, str. 19, 101)

⁴ W oparciu o dane ze zweryfikowanych i wprowadzonych do Bazy Danych zbiorczych zestawień danych o komunalnych osadach ściekowych oraz zbiorczych zestawień danych o rodzajach i ilości odpadów, o sposobach gospodarowania nimi oraz instalacjach i urządzeniach służących do odzysku i unieszkodliwiania odpadów.

1.6. W badanym okresie Marszałek Województwa Pomorskiego nie wydał decyzji, o których mowa w art. 79c ust. 3 ustawy o odpadach (o nałożeniu kar pieniężnych za nieprzekazanie, wbrew obowiązкови wynikającemu z art. 37 ust. 3 tej ustawy, zbiorczego zestawienia danych o komunalnych osadach ściekowych).

(dowód: akta kontroli, str. 20)

Z wyjaśnień Dyrektora Departamentu Środowiska i Rolnictwa Urzędu wynika, że w latach 2011-2012 zweryfikowano i wprowadzono do Bazy Danych dane z 12.658 zestawień, o których mowa w art. 37 ust. 1 i ust. 2 ustawy o odpadach (za 2010 r. 6.400 zestawień od 4.674 podmiotów, a za 2011 r. 6.258 zestawień od 5.141 podmiotów). Zbiorcze zestawienia danych o komunalnych osadach ściekowych stanowią znikomą część wszystkich zestawień. Dane zgromadzone w Bazie nie pozwalają na ustalenie, które podmioty miały obowiązek ich złożenia, mogą służyć jedynie do wytypowania podmiotów, które mogłyby mieć taki obowiązek. W celu ustalenia, czy taki obowiązek istnieje, konieczne jest przeprowadzenie kontroli ewidencji odpadów przez upoważnione instytucje, tj. WIOŚ w Gdańsku, starostów oraz Marszałka Województwa Pomorskiego. Do kontroli przeprowadzanej z upoważnienia Marszałka Województwa Pomorskiego przez pracowników Referatu Polityki Ekologicznej Urzędu w latach 2011-2012 wytypowano podmioty, które nie były wytwórcami komunalnych osadów ściekowych. W przypadku podmiotów, u których w wyniku kontroli WIOŚ stwierdzono, że nie złożyły ww. zestawienia zaległe zestawienia wpływały do Urzędu przed wszczęciem postępowania w sprawie wymierzenia kary. Z uwagi na fakt, iż w latach 2011-2012 kara mogła być wymierzona jedynie w przypadku niezłożenia zestawienia, a nie w przypadku złożenia go po terminie – nie wydawano ww. decyzji.

(dowód: akta kontroli, str. 31-33)

1.7. W latach 2011-2012 Urząd nie posiadał należności (w tym również zaległości) z tytułu kar pieniężnych, o których mowa w art. 79c ust. 3 ustawy o odpadach (wymierzanych przez marszałka województwa za nie przekazanie zbiorczego zestawienia danych o komunalnych osadach ściekowych).

(dowód: akta kontroli, str. 20)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Urzędu w latach 2011-2012 w zakresie zapewnienia poprawności zbiorczych zestawień danych o komunalnych osadach ściekowych.

2. Wojewódzka baza danych wytwarzania i gospodarowania odpadami wraz z rejestrem udzielanych zezwoleń

Opis stanu faktycznego

2.1. W badanym okresie Marszałek Województwa Pomorskiego prowadził Bazę Danych, o której mowa w art. 37 ust. 6 ustawy o odpadach. Baza zawierała informacje, dotyczące osadów ściekowych i gospodarowania nimi dla wszystkich podmiotów z terenu województwa pomorskiego, tj. wytwórców komunalnych osadów ściekowych i podmiotów przetwarzających te osady, przekazujących zbiorcze zestawienia danych o komunalnych osadach ściekowych powstających w oczyszczalniach ścieków objętych tymi zestawieniami. Na koniec 2011 r. Baza zawierała informacje, dotyczące osadów ściekowych zebrane od 72 wytwórców osadów, a na koniec 2012 r. od 78 wytwórców. Informacje, dotyczące

gospodarowania ww. osadami zebrano od 36 podmiotów przetwarzających takie osady w 2011 r. oraz 33 podmiotów przetwarzających osady w 2012 r.

(dowód: akta kontroli, str. 24-26)

2.2. Urząd 20 kwietnia 2004 r. otrzymał z Ministerstwa Środowiska oprogramowanie (Wojewódzki System Odpadowy – województwo pomorskie) do utworzenia i prowadzenia Bazy Danych, a od 1 stycznia 2005 r. rozpoczął tworzenie Bazy poprzez bieżące wprowadzanie do niej danych m.in. ze zbiorczych zestawień danych oraz wydanych decyzji w zakresie wytwarzania i gospodarowania odpadami.

(dowód: akta kontroli, str. 25)

Dostęp do Bazy Danych posiadało na koniec 2011 r. 36, a na koniec 2012 r. 39 uprawnionych – na podstawie art. 37 ust. 7 ustawy o odpadach – podmiotów. Spośród uprawnionych na podstawie ww. przepisu podmiotów dostępu do Bazy Danych nie posiadali:

- w badanym okresie: Minister Gospodarki, Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku, Główny Inspektor Ochrony Środowiska, Zarząd Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Zarząd Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku;
- na koniec 2011 r. 101 wójtów, burmistrzów i prezydentów miast oraz 5 starostów, a na koniec 2012 r. 98 wójtów, burmistrzów i prezydentów miast oraz 5 starostów z terenu województwa pomorskiego.

Ww. podmioty nie wystąpiły do Urzędu o nadanie im kodów dostępu do Bazy Danych (loginu i hasła).

(dowód: akta kontroli, str. 24-25)

W badanym okresie Marszałek Województwa Pomorskiego przekazał Ministrowi Środowiska raporty wojewódzkie, o którym mowa w art. 37 ust. 6 ustawy o odpadach, z zachowaniem terminów, określonych w: § 4 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 25 maja 2007 r. w sprawie zasad sporządzania raportu wojewódzkiego⁵ (raport za 2010 r., przekazany 30 czerwca 2011 r.) oraz w § 4 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 26 września 2011 r. w sprawie sporządzania raportu wojewódzkiego⁶ (raport za 2011 r., przekazany 28 czerwca 2012 r.). Ponadto w badanym okresie przekazano także korekty raportów: w 2011 r. dwie korekty: pierwszą za 2010 r., a drugą za 2009 r., natomiast w 2012 r. łącznie sześć korekt: po dwie za 2011 r. i 2010 r. oraz po jednej za 2009 r. i 2008 r.

(dowód: akta kontroli, str. 24-30)

2.3. Zgodnie z art. 17 ust. 2 ustawy o odpadach, do uzyskania pozwolenia na wytwarzanie odpadów, które powstają w związku z eksploatacją instalacji, zobowiązany jest wytwórca odpadów, jeżeli wytwarza powyżej 1 Mg odpadów niebezpiecznych rocznie lub powyżej 5.000 Mg odpadów innych niż niebezpieczne rocznie.

Według Bazy Danych w latach 2011-2012 na terenie województwa pomorskiego funkcjonowało 24 wytwórców komunalnych osadów ściekowych objętych pozwoleniem na wytwarzanie odpadów w zakresie komunalnych osadów ściekowych. W liczbie tej znajdowały się 24 oczyszczalnie ścieków komunalnych mające ustalone postępowanie z osadami w formie ww. pozwolenia na wytwarzanie odpadów w powyższym zakresie.

(dowód: akta kontroli, str. 24-26)

⁵ Dz. U. Nr 101, poz. 688. Rozporządzenie uchylone z dniem 1 stycznia 2012 r.

⁶ Dz. U. Nr 220, poz. 1308. Rozporządzenie uchylone z dniem 23 stycznia 2013 r.

Z wyjaśnień Dyrektora Departamentu Środowiska i Rolnictwa Urzędu wynika m.in., że w badanym okresie nie stwierdzono braku pozwolenia na wytwarzanie odpadów, w związku z wytwarzaniem komunalnych osadów ściekowych przez oczyszczalnie ścieków zlokalizowane na terenie województwa pomorskiego. Pozwolenie takie posiadają wszystkie oczyszczalnie, wytwarzające powyżej 5.000 Mg odpadów innych niż niebezpieczne, w tym trzy, dla których organem właściwym do wydania pozwolenia był Marszałek Województwa Pomorskiego (oczyszczalnie przewidziane do obsługi nie mniej niż 100.000 równoważnych mieszkańców). W pozostałych przypadkach pozwolenia wydawane były przez właściwych miejscowo starostów.

(dowód: akta kontroli, str. 31-33)

2.4. Prowadzona w Urzędzie Baza Danych (w postaci przekazanego przez Ministerstwo Środowiska oprogramowania pn. Wojewódzki System Odpadowy) składała się z działów i była częścią centralnej bazy danych prowadzonej przez Ministerstwo Środowiska. Poprzez zakładkę w programie: „raportowanie – raporty – gospodarowanie osadami komunalnymi” można było uzyskać dostęp do informacji dotyczących: masy osadów wytworzonych i zastosowanych dla poszczególnych wytwórców, posiadaczy stosujących komunalne osady ściekowe w podziale administracyjnym, masy osadów ściekowych z uwzględnieniem miejsca ich zastosowania. Generowane w ten sposób raporty pozwalały na ustalenie m.in. masy osadów ściekowych zastosowanych na danej powierzchni gruntu (działki) w kolejnych latach, jednak nie zawierały danych o powierzchni działki na której zastosowano osady ani o masie zastosowanych na nich osadów suchych⁷. Program nie umożliwiał generowania raportów agregujących dane lub informacje, wybranych m.in. według kryterium wartości dopuszczalnych dawek osadów suchych zastosowanych na wskazanych gruntach w oznaczonym okresie.

(dowód: akta kontroli, str. 53-97, 98-99)

Z wyjaśnienia Kierownika Referatu Polityki Ekologicznej Urzędu wynika, że z Bazy Danych nie można wygenerować raportów dotyczących stosowania osadów na tych samych gruntach w okresie 2-3 lat, w oparciu o które można ustalić ich powierzchnię oraz czy nie przekroczono dopuszczalnych dawek osadów ściekowych. W oparciu o raporty osadowe Bazy można jedynie określić, na jakich działkach i na jakiej powierzchni zastosowano masę rzeczywistą osadów o różnym stopniu uwodnienia (dopuszczalne dawki komunalnych osadów ścieków w ww. rozporządzeniu wyrażono w odniesieniu do suchej masy osadów). Z Bazy nie można wygenerować raportu, prezentującego ilość suchej masy osadów, zastosowanej w kolejnych latach na tym samym gruncie. Istnieje jedynie możliwość generowania dwóch typów raportów z zakresu gospodarki odpadami (w oparciu o dane ze zbiorczych zestawień danych o rodzajach i ilości odpadów, o sposobach gospodarowania nimi oraz o instalacjach i urządzeniach służących do odzysku lub unieszkodliwiania odpadów, a nie ze zbiorczych zestawień danych o komunalnych osadach ściekowych), w których podawana jest sucha masa odpadów, tj.: „raport 07 – Masa i sucha masa odpadów wg rodzaju działalności w podziale administracyjnym” oraz „raport 10 – Sucha masa odpadów wg rodzaju działalności w podziale administracyjnym”. Raporty te jednak nie pozwalają uzyskać informacji o ilości suchej masy osadów, zastosowanej w kolejnych latach na tych samych gruntach.

(dowód: akta kontroli, str. 102-105)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

⁷ Wg rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 13 lipca 2010 r. w sprawie komunalnych osadów ściekowych (Dz. U. Nr 137, poz. 924) dopuszczalne dawki komunalnych osadów ściekowych podaje się w Mg s.m./ha/rok

W 2012 r. Urząd dokonał aktualizacji danych zawartych w Bazie Danych w formie wymaganej przepisami § 8 ust. 2 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 10 listopada 2011 r. w sprawie niezbędnego zakresu informacji objętych obowiązkiem zbierania i przetwarzania oraz sposobu prowadzenia centralnej i wojewódzkiej bazy danych dotyczącej wytwarzania i gospodarowania odpadami⁸ (tj. w formie korekty raportu wojewódzkiego) sześciokrotnie (przekazano łącznie sześć korekt: po dwie za 2011 r. i 2010 r. oraz po jednej za 2009 r. i 2008 r.), tj. nie zachowując częstotliwości wymaganej tym przepisem (raz w miesiącu).

Wprawdzie z wyjaśnień Kierownika Referatu Polityki Ekologicznej Urzędu wynika, że:

- Bazę Danych w latach 2011-2012 aktualizowano na bieżąco poprzez wprowadzanie danych ze zbiorczych zestawień danych o rodzajach i ilości odpadów, o sposobach gospodarowania nimi oraz o instalacjach i urządzeniach służących do odzysku lub unieszkodliwiania odpadów, a także o komunalnych osadach ściekowych, z wydanych decyzji z zakresu wytwarzania i gospodarowania odpadami (w tym z pozwoleń na wytwarzanie odpadów i pozwoleń zintegrowanych, z decyzji zatwierdzających programy gospodarki odpadami niebezpiecznymi i odpadami, powstającymi w związku ze świadczeniem usług w zakresie budowy, rozbiórki, remontu obiektów, czyszczenia zbiorników lub urządzeń oraz sprzątnięcia, konserwacji i napraw, z zezwoleń na zbieranie, transport, odzysk lub unieszkodliwianie odpadów), z wpisów do rejestru podmiotów zwolnionych z uzyskania zezwolenia na zbieranie lub transport odpadów oraz z informacji o zmianie danych podmiotów ujętych w Bazie, w tym o zmianie danych adresowych;
 - w pierwszym półroczu 2011 r. i 2012 r. Bazę aktualizowano każdego dnia roboczego przez wprowadzanie danych ze zbiorczych zestawień, w tym ich korekt. W drugim półroczu 2011 r. i 2012 r. Bazę aktualizowano przynajmniej raz w tygodniu, przez wprowadzanie przede wszystkim danych z ww. decyzji oraz wpisów do rejestru, a także wynikających z korekt zbiorczych zestawień;
- to jednak częstotliwości aktualizacji Bazy w formie korekty raportu wojewódzkiego określonej ww. przepisem nie zachowano.

(dowód: akta kontroli, str. 14-97)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonej nieprawidłowości działalność Urzędu w latach 2011-2012 w obszarze zapewnienia rzetelności wojewódzkiej bazy danych, dotyczącej wytwarzania i gospodarowania odpadami – w zakresie dotyczącym komunalnych osadów ściekowych.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁹, wnosi o zapewnienie sporządzania aktualizacji wojewódzkiej bazy danych, dotyczącej wytwarzania i gospodarowania odpadami w formie korekty raportu wojewódzkiego z częstotliwością określoną przepisami.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

⁸ Dz. U. Nr 257, poz. 1547 – uchylone z dniem 23 stycznia 2013 r.

⁹ Dz. U. z 2012 r., poz. 82.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Gdańsku.

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Gdańsk, dnia 28 czerwca 2013 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Gdańsku

Kontroler
Zdzisław Stefan Zbierski
główny specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

DYREKTOR
Delegatury NIK w Gdańsku

.....
dr inż. Alicja Joanna Szczepaniak
podpis